

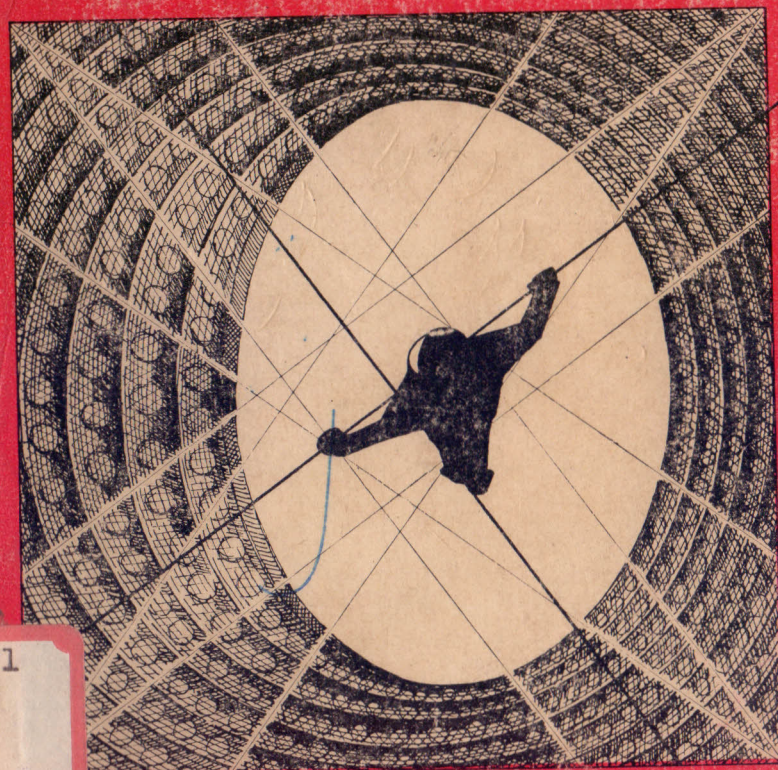

Poul Thorsen

Poul Thorsen estas dano, naskita en 1915. Li verkis kun aliaj: *Tra dense mallumo* 1943, *Eta Krestomatio* 1944, *Faktoj pri Danlando* 1948, kaj sola *Bibliografio pri dana literaturo tradukita en Esperanto* 1952, *Rozoj kaj Urtikoj* 1954, *Kumbel: Gruk* 1956, *Pluk, miniaturoj* 1960.

poul thorsen

SEN PARAŜUTO

921
7s

BELETRAJ KAJEROJ de STAFETO

20

SEN PARAŜUTO

STAFETO
BELETRAJ KAJEROJ
POEMOJ NOVELOJ DRAMOJ ESEJOJ

✓
✓
52/68
UNIVERSIDADE DO CEARÁ
N.º DE TÍTULOS
SEN PARAŠUTO

Poemaro tradukita kaj originala

Dekoracioj de ERLING HÖFFT

SEN PARAŠUTO

TESTAMENTO

DE

POUL THORSEN

808.921
+ 4875
SEN
1963

OTETATO
BEEETRAJ KAJENOI
JONHO KOVON BRANDI ENJO
IMPRENTA GUTENBERG — LA LAGUNA DE TENERIFE
DÉPÓSITO LEGAL TF 235 1963

J. RÉGULO ELDONISTO LA LAGUNA

MCMLXIII

KONFIDENCE AL LA LEGANTO

de

Henri Baupierre

FAKE konsiderante la naturan destinon de la papero, ĝian relative altan koston kaj la kreskantan postulemon de la publiko, la eldonisto opiniis iom domaĝe lasi tri paĝojn blankaj en la komenco de tiu ĉi volumo. Kun la kompleza kaj sensuspekta konsento de la aŭtoro, li petis min plenigi la liberan spacon per personaj notoj laŭeble en rilato kun la enhavo de Sen paraŝuto.

Nu, kara leganto, dum ni estas solaj, kaj nenio staras inter ni, krom eble la grandigaj lensoj de viaj okulvitroj, mi profitu nian privatecon por ĉion tuj konfesi: tre malmulton mi scias pri Poul Thorsen, ĉar mi legis neniun el liaj libroj. Tion mi ja intencas fari kaj eĉ informiĝi pri la plej konindaj detaloj de lia biografio, kiam mi emeritiĝos kaj fine disponos pri la necesa tempo. Certe mi multe kaj plezure lernos pri lia vivo kaj lia verko, sed poste plej verŝajne mankos okazo konfidi al vasta publiko la rezulton de mia diskreta, sed ĝisfunda enketo. Do, se mi hodiaŭ akceptis la taskon verki tiun ĉi enkondukon, tio estas nur ĉar nepreterinda okazo sin proponis al mi.

Kion esprimi pri temo, kiun oni absolute ne konas? Plej honeste ŝajnus simple rezigni. Tamen fantazieman spiriton kutime ne embarasas la klasikaj kriterioj de la logiko. Vidinte nur portreton de Poul Thorsen, mi ne

hezitas deklari, ke mi tuj sentis al li simpatian inklinon, kiu tre rapide kreskis. Mi konas nek lian vivon, nek liajn verkojn, nek la juĝon de aliaj homoj pri li. Vi povos facile trovi aliloke precizajn informojn kaj eĉ la opinion de kompetentuloj, se scivolo vin turmentas.

Kaj se vi avidas frandi la enhavon de tiu ĉi libro, vi devas nepre ĝin mem legi. Ja tiucele vi ĝin akiris, ĉu ne? Kaj vi agis saĝe. Miaj rimarkoj nek pliigus vian ĝuon, nek liberigus vin el la respondeco formi propran opinion. Kion fakte vi deziras trovi en la ĉi postaj paĝoj? Preparante vin por tiu stimula vojaĝo, kiun oni nomas tralego de nova libro, vi sendube atendas ion konforman al via persona gusto kaj ankaŭ ion... ne-atenditan, surprizan, ŝokan. La ŝokoj de Poul Thorsen efikos al vi iom faradize. Li mem jene difinis la du komponentojn de sia poezia verkado:

1. Konscia, klara prezento, kies bazo plej ofte estas indigno socia, kontraŭrasisma, kontraŭantaŭjuĝa.
2. Iom provoka, diboĉa, aŭdace maldeca prezento, necesa por kontraŭpezi la troan prudon, hipokriton, silentigon.

Jen la tuto ŝtopita en nuksoŝelo. La poezio de Thorsen estas esence malpeza, kiel la potencaj eksplodiloj. Ĝi ne gluiĝas al la haŭto. Per delikataj fingroj li bele frakasas tutajn vicojn da porcelanaj tasoj, kiujn tri generacioj da mastrinoj pie senpolvigis en la salono depost la morto de onjo Frederika. Por la «karaj relikvo» sub vitra kloŝo, kiujn pluraj el ni pli-malpli heredis el la pasintaj jarcentoj, li ne montras pli da indulgo. Nek por kelkaj aspektoj de la nuntempa edukado, kiu komenciĝas de kiam bebo sufiĉe fortas por sidi sola antaŭ la hejma televidilo. Kaj tamen «tolero» restas unu el liaj gvidaj ŝlosil-vortoj.

Nia poeto praktikas kun elprovita talento celkonscian humuron de satira speco, kiun oni nomas france «humour engagé». Liaj epigramoj, ofte spicitaj per lerte dozita erotiko, rivelas akre pikan, mirakle koncizan stilon je la servo de granda, kuraĝa klarvido. Ili impresas leĝeraj, elegante netaj, kiel la strioj de diamanto sur vitro aŭ de skatanto sur glacio. Per tradicia metriko kaj leksikone klasikaj rimedoj, li scias sugesti viglan fantazion kaj doni al siaj pensoj tute freŝan individuan turnon, surprize novan tonon.

Tamen al li ne mankas tenero por la veraj valoroj de la pasinto. Li pretas fervore bruligi memor-kandelon, kiam indas. Li regas ankaŭ la arton elvoki profundajn emociojn kaj paroli tute intime al nia koro. Kelkaj el liaj pli longaj originalaj poemoj pensigas pri solenaj procesioj de aŭtentika pietato. La bunta bukedo, kiun li traduke plukis el la verkoj de danaj poetoj, dispetale prezentas tre riĉan varion de formoj, nuancoj kaj parfumoj, kiel ĉe la plej ravaj kampaj floroj.

Evidente, Poul Thorsen estas ne nur profesia, sed ankaŭ kaj precipe denaska edukisto. Tion li abunde pruvos al vi sur ĉiuj paĝoj, kiujn vi legos kaj relegos. Vi certe miros, kara leganto, de kie mi tion scias, se mi mem ne legis lian verkaron. Eble pro ia sesa sentumo? Nu, se vi ne kredas, faru la kontrolon.

Mi plenumis mian taskon kaj nun adiaŭas, dezirante al vi agrablajn momentojn.

HENRI BAUPIERRE

I
HEREDO DANA

REZIGNO

Por kio la verda kupolo
de tigoj en greno ondanta?
Por kio pepado senfina
de birdo-armeo giganta?

Por kio sur la hemisfero
la familiara praflamo
alternas kun stelo-figuroj,
hieraŭ kaj morgaŭ la samo?

Por kio drivadas la nuboj
trans kie anseroj ariĝas,
kaj kial knabin' diligente
sin al la kudrado dediĉas?

Kaj kial la knabo legadas
apenaŭ maldorma, en lito,
la nigron sur blanko de l' libro
glutegas kun ĉi apetito?

Por kio li maĉas la farojn,
pro kiuj la homoj disskermis
kaj jam de pratempaj epokoj
mortigis kaj rabis, ekstermis?

Kiome da pensoj frenezaj
en verkoj malnovaj troviĝas,
kaj kia frenezo antikva
kun freŝaj ekzemploj noviĝas?

Por kio la tuto? Por kio
la bestoj blekadas kun timoj
el siaj paŝtejoj ĉielen,
kaj kial esperas l' animoj?

Dumvive mi sate cerbumis —
eĉ Dio ne konas la nombron.
Sed nun por ekkuŝi kaj dormi
mi iras prefere en ombron.

MARINUS BØRUP

MATENA SUNO

INFANKANTO

Levas sin matena sun'
sur ĉielo varme,
ridas al la verda hum'
kaj al infanoj svarme:

En Afriko nigra Sam,
hela, sveda Lina,
Jens, bonfarta eta dan'
kaj magra Mingo ĉina.

Nigraj, blankaj, flavaj nun
al lernejo iras,
sentas kisojn de la sun'
kaj palpebrume miras.

Suno kisas frunte de
infanaro sia:
Estu bonaj; tiel ke
la Tero restu via.

LA RAVA REĜINO DE SABA

La rava reĝino de Saba
kun muloj kaj mistikemo
vojaĝis por provi la saĝon
de l' reĝo en Jerusalemo.

Sed mem estis peze provita,
ĉar ie en mulo-kvartiro
ŝi perdis la virton al sklavo
— krom sia or-ventumilo.

Kaj poste la reĝo rifuzis
al ŝiaj donacoj kaj ravo,
ĉar plej delikatan favoron
ŝi donis al nigra sklavo.

Dum Salomon la ventumilon
redonis, ŝi flame ruĝiĝis.
La sklavo al li ĝin portis,
kaj tiel la ago pruviĝis.

Ŝi flustris: «Okazis tagmeze,
ke en la gastejo pro ardo
je l' reĝo de Jerusalemo
mi vokis sklavon por varto.

Mi vokis al nigra sklavo.
Mem sunbruna, preskaŭ ni samis.
Ho, Salomon, tute ne saĝal
Vin mi ja amus kaj amis!»

*

Revoje en ĉiu gastejo,
en ĉiu mulo-kvartiro,
ŝi vokis sklavon amori
kaj sendis lin kun ventumilo.

Ĉiuj kun or-ventumiloj
ĉe Salomon finis vojaĝon.
Baldaŭ pro sia kolekto
sopire li perdis la saĝon.

Ofertis li sian regnon
por unu sola destino:
Dum unu horo fariĝi
sklavo de l' Saba reĝino.

Sed ŝi per sendito respondis:
«Feliĉe savita el tristo,
domaĝe ne amas la reĝon —
sed se li nur estus mulisto . . . »

PARIZANINO

Da vestoj ŝi neniom portas, nete.
Nur sur la blanka haŭto akre ardas
gaino de flanelo ruĝa, dum rigardas
l' okuloj nigraj mole, fulg-ofsete.

La opa mammo strebas altan celon
komparadante la fratin-ĝemelon,
kaj tamen tiel kline apogeas,
ke antaŭ Kanaano mi pereas.

Konkretas ĉio. Vane mi prezentas
la multajn karajn erojn, nur eksentas:
tutiga bildo estas far' sensenca.

Ĉar nuda — krom en vilo densa —
kreita estas ŝi okupi tronojn
kaj tamen taksas sin nur kelkajn kronojn.

LA ETERNAJ TRI

Du viroj kruciras tra mia mondet'
barante al vojiro plua,
ĉar unu rifuzas la amon de mi,
kaj vane min amas la dua.

Kun unu mi vivas dum nokta revem'
en mia animo suferi.
La dua frapadas al pordo de l' kor',
mi lasas lin stari ekstere.

Per unu mi konis kun spir' de printemp'
feliĉon kaj poste doloron,
la dua dediĉis la vivon al mi,
kaj mem ne ricevis eĉ horon.

Pro unu susuras la kanto de l' sang'
pri amo libera, sublima,
la dua identas al tristo de l' tag':
dronejo de revo intima.

Sed inter la du staras ĉiu virin'
amanta, amata kaj pura.
Okazas nur fojon dum centjara flu',
ke ambaŭ fariĝas la nura.

OKAZIS EN NOKT'

Okazis en nokt' kiel nuna,
nordhela, juneca, senĉesa.
La steloj aspektis saĝecaj,
la luno tre flava kaj peza.

Kaj li estis nur la unua —
ne scias mi, kiom postvenis.
Konfuza pro honto kaj sorĉo
la kapon klinita mi tenis.

Centope knabino-romanoj
sin kaŝis en sino fermita.
Forge se al tempo kaj loko
ni pekis, ho dolĉo acida.

La koro ekhaltis timeme,
kaj ventoj mildeme ekĉesis.
Folioj kaj ĉiu herbeto
tremante la teron karesis.

Malvarmo traglitis l' arbaron,
kaj ventoj denove ekblovis:
«Forge se al tempo kaj loko»
— alian amikon ŝi trovis.

Hazarde ĉe unu mi restis.
Hazardon neniŭ rifuzas!
Sur ĉies-voj' kuŝas la koro,
kaj mi ĝin neniam plu uzas.

Okazis en nokt' kiel nuna,
kaj mi estis nur deksep-jara.
Ĉu ruĝas en herbo vazeroj
de l' amo splitita, amara?

BIRDO KANTAS

Birdo nun kantas en fora arbaro,
ie en supro plej alta.
Oldan baladon ĝi flutas imite,
jen ĝia tono kontralta:
«Flugu por kapto al plej bela ino!»

Sed, amikino, kial la lipojn
pala vi tiel kunpremas?
Via rigardo tuŝas la herbon,
nerespondante vi ĝemas.

Kantas la birdo arbare,
ĉar ĝi liberon vidas.
Mutas la ino amata,
ĉar ŝi en kaĝo sidas.

Kantas la birdo arbare,
ke ĝian amon ni konu.
Mutas la ino amata,
ĉar ŝia amo dronu.

Bird' plej libera riskas la kaĝon
— birdokaptistoj minacas.

Kaĝon plej firman povas Fortuno
rompi, se mem vi aŭdacas!

Birdo kantadas la oldan baladon
en la arbaro malhela.
Bone mi lernis, sed tamen ŝanĝetis
laŭ idealo pli bela:
«Flugu el kaĝo, la plej bela ino!»

MI ESTAS BONA INSTRUISTO

Mi estas bona instruisto,
neniu dubo pri tio.
Mi amas la instruadon.
Ĉiam estas ĉarma sento sidi katedre
aŭ migri laŭ la vicoj
per unu rigardo regante tutan klason.
Fiera sento estas observi la lernantojn,
ke ili plaĉe staras, kiam mi eniras.
Supereca mi estas pro mia rajto
eligi miskondutan lernanton
— ĉar vergo estas nedeca vorto,
kaj la bona instruisto neniam bezonas.
Sed mi rajtas vergi per vipo de mia sprito
submetante pekulon al rikano de l' kamaradoj.
Supereca mi estas, ĉar mi scias pli ol la lernantoj.
Mi konas ĉiujn jarciferojn
kaj scias, kio okazis en ili.
Mi konas ĉiujn landojn, gravajn urbojn,
riverojn, montojn kaj lagojn,
kaj mi scias, kie ili situas.
Mi konas milojn da glosoj en fremdaj lingvoj
kaj scias, kion ili signifas.
Mi kapablas senhezite diri la plej malfacilajn tezojn
de la geometrio,

pruvi ilian pravon kaj apliki ilin,
kaj por mi ikso kaj ipsilono ne estas nekonatoj.
Mi indulgas, ke la lernantoj ne scias tiom multe.
Mi estas pacienca pri ili,
ĉar ili nur estas infanoj.
Tion mi klopodas neniam forgesi.
Mi starigas min sur ilia infaneca ŝtupo,
ĉar tiel devas bona instruisto fari.
Mi ĉercas kun ili,
diras apritaĵojn,
pro kiuj ili deve ridas.
Mi ankaŭ ne kontraŭas, se unu el ili diras spritaĵon,
kaj mi ridas, se ĝi ŝajnas al mi bona.
Entute mi afablas al la lernantoj,
estas ja moderne esti afabla kaj kamaradeca.
Sed mi ne ŝatas, ke iu el ili frapas al miaj ŝultroj
aŭ kontraŭstaras min,
aŭ kredas ke li estas pli inteligenta ol mi.
Ĉar fakte mi estas la instruisto,
kaj kiu havas oficon, tiu nature ankaŭ havas la saĝon.

*

Mi ĝojas, ke mi estas instruisto
kaj ne lernanto.
Mi rajtas multajn aferojn, kiujn lernantoj ne rajtas.
Mi rajtas malfrui ĉe la matenkantado.
Mi rajtas resti en-dome dum interlecionaj paŭzoj;
mi rajtas fumi en la lernejo
cigarojn, pipon aŭ cigaredojn —
Mi rajtas ciumi la lernantojn
eĉ en gimnazio,
sed ili ne rajtas ciumi min.
Mi rajtas malfermitajn librojn dum lecionoj,

kaj mi rajtas noti, kiom mi volas en ili
 sen risko, ke iu ordonas purviŝi la libron.
 Mi ne bezonas skribi la stil-taskojn,
 kaj pro tio mi tre ĝojas.
 Mi nur bezonas korekti ilin
 dirante, ke ili estas la plej aĉa sterko,
 kaj tio estas multe pli facila.
 Mi ne bezonas manĝi sur la korto,
 sed manĝas en la instruista ĉambro.
 Kiom da saĝo estas en tiu instruista ĉambro,
 en cerboj de la instruistoj
 krom en vortaroj kaj enciklopedioj!
 Tie troveblas ĉiuj eblaj kaj neeblaj aferoj
 taŭgaj por imponi la lernantojn,
 kaj kiujn ili forgesas jam antaŭ lerneja fino.
 Jen efektive unu el la tedaj aferoj.
 La lernantoj tiom forgesas.
 Foje mi pensas, ĉu eble mi tro multe postulas,
 aŭ ĉu ili nur estas stultaj
 kaj maldiligentaj — neinteresitaj —
 apatiaj — inertaj — dormemaj?
 Sed tiajn pensojn mi forpuŝas plej rapide.
 Ne povas esti eraro ĉe mi.
 Miaj ekzamenoj finiĝis kun unuaj notoj.
 Mi havas diplomon pri praktika instrukapablo.
 Mi estas dungita de la aŭtoritatoj.
 Mi estas inspektata
 de speciale kvalifikitaj instruinspektorhelpantoj,
 kiuj faras raportojn, donas konsilojn kaj gvidadon.
 Ne povas esti eraro ĉe mi.
 Mi estas bona instruisto.
 Neniu dubo pri tio.

PIET HEIN

LA PLEJ ĈARMA FLAGO

Multkoloras la Tero. Ĝi flamas pro flagoj
 kiel farbo-fanfaro en sunbrilaj tagoj.
 Ili flirtas en vento kun pompo radia
 kiel signoj de granda potenco nacia:
 Justo-maljusto, pli gravas en ago
 mia lando kaj flago.

Sed la plej ĉarma flago dum Tera veturo
 estas bunta, infana vestaĵo sur ŝnuro.
 Sen pasia malpaco silente admonas
 tamen unu standardo kaj skismon ne konas.
 Ĉirkaŭ la Globo ĝi estas simbolo
 de la vivo kaj volo.

Mi ĝin trovis en nokto Laplanda, tuthela,
 inter pinta kaban' kaj arbusto ŝancela.
 Sur la maro ĝi flagris en flam' de aŭroro
 malgraŭ submarboatoj kaj mina angoro,
 flirtas sur pampo el plej povra budo
 en lazuro de l' sudo.

Kaj en Dana maten', februara kaj pala,
 ĝi sub arbo ĉeriza, karbnigra kaj kala,
 diafanan, printempan ekhelon reĵetas

proklamante, ke l' vivo sin ĉiam ripetas.
Same koloras kreskaĵa multopo
sur la tuta Terglobo.

Tiu bunta, flikita, infanvesta flago
unuigu splititan homaron en tago,
kiam ĉesos kolero, sufero de l' Mondo,
kaj heroldos libera, prospera estonto:
Ĝojo abundu, la simpla, konstanta,
en la vivo kreskanta.

FRANK JÆGER

ESTI

Ho, nur esti kokino
ne trovebla sur ter'.
Kaŝi sin for en ĝardeno,
beki al ruĝhaŭta ber'.

Ho, nur esti tolhundo,
kisi al knaba okul',
loĝi en lia brakumo
sate en lita angul'.

Ho, nur esti pomego,
ŝveli en peza prosper',
suĉi avide la branĉon
cedi en tarda somer'.

Ho, nur esti vagulo
voje tra pluva nebul'.
Sola, drinkema, mizera.
Estas mi tia vagul'.

MOZAIKO DE L' PACO

Paco estas senfinaj intertraktoj,
Babilonaj diskutoj
en jarkunvenoj, komitatoj kaj komisionoj.

Ĝi estas interparoloj de simpluloj
en laborejoj krom en la rozĝardeno de UNO
en Turtle Bay.

Paco estas bibliotekoj ĉe Ora Bordo,
zumanta film-aparato en vilaĝo Nov-Gvineo.

Paco estas atom-energio per kreaĵoj celoj.
Ĝi estas konstanta debato pri rajtoj de l' homo.

Ĝi estas rekonstruo de l' preĝejo Sankta Sofio en
Makedonio.

Ĝi estas legolibroj por unuaj klasoj en Liberio.

Paco estas rivera kontrolo kaj paŝtelo de infano,
vojaĝoj tra fer- kaj bambu-kurtenoj,
ponto de komerco, forumo de sporto.

Ĝi estas virin-kongresoj kaj teknikaj help-programoj,
lernejoj en Grekio, fiŝ-stacioj en Hindio.

Paco estas gaja fajro de malnovaj afiŝoj:
«Aliro malpermesata por ĉinoj kaj hundoj».
Paco estas pano por milionoj en malsato.

Paco estas oliva arbaro en dezerto de angoro.
Plantita de homaj manoj
ĝi kreskas el nia kredo.

Paco estas pacienco kaj bona volo
spite al venenaj antaŭjuĝoj kaj malsaĝo
kaj apartaj interesoj de malamo.

Paco estas nia preĝo — kaj preĝo al ni:
Ne lasu al dubo paralizi viajn manojn.
Iru kun ni! Kunhelpu planti
pli da floroj, pli da arboj en la dezerto de angoro.
Vi vidas, ke eblas,
miloj jam agas —
ĉe Ora Bordo, en Nov-Gvineo,
Moskvo, Novjorko, Kopenhago.

Neniu superfluas, neniu estas ekstere.
Kie vi agas, *paco* venkas.

HERBO

Strange la herbo altas, se mi
sterniĝas naz-tere kuŝanta.
Kiam mi klinas min pli kaj pli,
fariĝas la mondo pli granda.

Sub la ogivaj, verdaj portaloj
haltas mi, ĉi volas stari.
Timas mi pro diafanaj vualoj
inter la trunkoj erari.

El la krepusko de l' mil-trunka halo
vokas min voĉo, vekanta signalo
kresĉenda: Ĉu venas vi nun,
venas vi, venas vi, venas vi nun,
vi nun?

Kiel reson'
vibras en fon'
mir-bela ton', mia voĉo infana:
Nun ne, ho vel! Nun ne, ho vel!
Sed kiam ne plu frenezo min tenos,
kaj miaj revoj pri famo ne ĉenos,
tiam mi venos, tiam mi venos,
estos sufiĉe feliĉa kaj nana.

POEMO PRINTEMPA PRI KORO-DOLORO

Kun la printempo ĉi-nokte forkuris
laca, cikatra, de mi mia koro.
Troĉe mi uzis ĝin mismaniere
por la amoro, sovaĝo, doloro.
Vidu la lertan rimiĝon per koro-doloro!

Ĉe la vekiĝo en brusto juketis
rava malpleno, senkora ŝveliĝo.
Kusis mi kun aranea rideto
sur la vizaĝ' en printempa heliĝo.
Vidu la lertan rimiĝon: ŝveliĝo-heliĝo!

Se ĉi-matenon printempan alvenos
al mia lito orhara in-ulo,
prenos mi ŝin en senkora feliĉo,
ĝenos neniam memora makulo.
Vidu la lertan rimiĝon: in-ulo-makulo!

Senemocie mi ridos kaj amos,
flustros, karesos, brakumos, kisigos
sen emoci' kiel rimoj banalaj,
kiujn mi verse disigas, drivigos,
Vidu la lertan rimiĝon: kisigos-drivigos!

Tamen mi scias: Revenos en majo
olda, cikatra al mi mia koro,
falta kaj kiel arbŝelo ŝirita,
fia diable pro am' kaj doloro.
Vidu la lertan rimigon per koro-doloro — denovel

TOM KRISTENSEN

STILLEBEN

(SENVIVAJ OBJEKTOJ)

Vidu surtable la pipon, tabake ĝi ŝvelas,
nur forgesita la fajro, ĉar kion mi celas?

Fendas ĉi tiun vakuon ne fumo rubanda,
nek iluzioj pri penso neniam venanta.

La manuskriptoj forgesse, flavece malbelas;
suno kurbigas foliojn, ĉar kion mi celas?

Mankas la brilo de preto, la liberiganto,
eĉ se nur daŭros dum kelkaj jardekoj la vanto.

Tro da memoroj, marasmo, detruo mi sondis,
— mordas min kiel leteroj, kiujn mi ne respondis.

LA OLDA AMANTO

Kaj kiam mi estos oldulo ŝrumpa,
kaj la barbo blankos,
mi tenos la pipon per dento stumpa,
kaj forto ekmankos;

Kaj kiam mi portos avo-ĉapeton
sur kapo kalvula,
apenaŭ kapablos legi gazeton
sen vitro okula;

Kaj kiam vi sidos, avino maljuna,
kaj kanti forgesis,
la virga paŝado, la svelto nuna
delonge jam ĉesis;

Kun kapo simila al fago aŭtuna
post pluva tempesto
vi kaŝos kadavron de busto juna
sub nigra *modesto*:

Min tiam ekdormo dolĉa brakumos,
tre milde, malpeze,
dum ĉe miaj vangoj la muŝoj zum-zumos
momenton tagmeze.

Min tiam junaĝa sonĝo tiras
el seĝo fotela;
el tuta koro mi vin eksopiras,
virino plej bela!

Bastonon, ĉapelon de l' hoko mi prenas,
kaj for mi ekvagas,
ĉu tage, ĉu nokte mi al vi venas,
apenaŭ imagas.

Mi vagas kaj vagas, ĝis pro la impeto
genuoj ekstremas;
la dorson, post trinko ĉe rivereto,
al arbo mi premas.

Kaj dum vi kun viaj nepetoj trikadas
ĉe l' tablo granda,
subite mi sur via pordo ekbatas.
— Vi mutas miranta.

Bonfida, maljuna persono kun laco
la kalvon prezentas;
strangeta, malgaja, petola pajaco
du rozojn etendas.

L' unuan li kroĉas ĉe via brusto,
la duan ĉe sia,
rigardas la maljunulinon kun gusto,
jam pli energia.

Ho, Lina fidela, ho plej dolĉa Lino!
li laŭte parolas,

ankoraŭ ĉe via ravanta ruino
ripozi mi volas.

Sed kie nun estas la busto ronda,
vi grizkapulino!

Kaj via bukloro ora kaj onda,
iama fascino?

Vi estis kolombo, purblanka lakto,
mi: aglo laŭmove.

Nun ambaŭ venkitaj en vivo-barakto
infanas denove.

Leviĝu por plekti el silko ornamon!
For ĉiu skrupulo!

Invitas ĝardenen vin, oldan infanon,
nun la petolulo.

Ni trovos por sido du taburetojn
— infane adaptos;

la ruĝajn kaj bluajn papilietojn
plezure ni kaptos.

Kaj kiel sur muro falinta — cipselo
konstruas la neston,
mi en la ruino de via belo
starigos domkeston.

Kaj kiam ekvelkos ĉe ni la rozo,
ni velkos same,
kaj kune ni dormos en paca ripozo
trankvile kaj ame.

Dua premio en Belarta Konkurso, Majenco 1958.

NIS PETERSEN

DIRO DE OLDA VAGULO PRI VIRINOJ

Jes, kelkaj kreigis por ŝvebi en danc',
aliaj por naski konvenas,
kaj iuj kuiras kaj kudras sin trans
la vivon — aŭ preĝas aŭ benas.

Ekzistas knabinoj kun korpo, vizaĝ'
kaj kelkaj kun orblondaj haroj,
kaj kelkaj kuniras, se mankas kuraĝ'
transiri la lastan el baroj.

Jes, kelkaj similas al eta anĝel',
aliaj — ulaĉon kontrastan,
kaj inter piano kaj lakto-sitel'
ne multaj elektas la lastan.

Se tamen troveblas la sumo de l' virt'
— mi scias pro sperto plej fia —
jes, tiam, mi ĵuras, la neofta bird'
jam estas edzin' de alia.

FEROANOJ — FRATOJ

La paroĥa registro de la feroaj vilaĝoj
Kvalbö kaj Tveraa komunikas, ke triono
el la vira loĝantaro pereas «ekster la
hejmo» ... t. e. sur la maro aŭ la montoj.

Kiam vokas la idon kolimban
mira voko de l' maro,
tiam puŝas ĝin neste la panjo
kaj ĝin sekvas tra l' falo.
Kiel fulmo ŝi krozas por kapti
sian idon sur velo flugila
— lasas ĝin, kaptas ĝin, lasas ĝin
milde al vasta spegulo trankvila,
al la maro lulanta.

Feroano sin sentas kolimbo,
kiam vokas la ondoj:
«Nia kara, ni movos vin milde
de l' bazaltnigraj montoj.
Iru for de ĉi rokoj sinistraj
al meznokta lumado en Nordol!
Ni kaptas vin, levas vin, lasas vin
veli laŭ vojoj de vivo kaj morto
sur la maro lulanta».

*

Kiu vidas serpentojn pariĝi,
vidas naski la montan kaprinon,
nur Li scias pri l' sorto kolimba
kaj de la feroano la finon.
Li mezuras kaj gajon kaj ĝemon,
Li dispesas kaj dancon — angoron.
Lia povo egalas la volon,
sed nenio egalas la gloron.

Feroanoj, ni konas vin, fratoj,
kaj ni konas la nokton feroan.
Ne senkaŭze la kapron vi metis
en nacian blazonon heroan.
En mizero lamentas feblulo,
sed fortulo posedas la spiton,
en li nestas beata konscio:
Dio sendis kun fiŝoj — la fidon.

Li konscias, ke kiel ŝtormido
embuskadas post ĉiu insulo,
tiel en feroano sin kaŝas
ĉiam flam' por frezanta ekbrulo.
Lia spito vigligas dum lukto,
tenas kredon, esperon sen ŝanĝo.
— Feroano similas la birdon,
kaj la mar' estas lia fianĉo.

Devas viroj tangadi surmare
kaj virinoj rigarde angori.
Se lin fine la sorto retenas
ŝi postrestas por digne memori.
Devas viroj dediĉi la vivon
kaj virinoj la lastan infanon,

tiaj estas la prezo kaj pago,
kiam rastas Vent-Di' l' oceanon.

Feroano similas la birdon —
en printempo revokas la maro,
kaj el ĉiu vilaĝo ekvelas
vigle nova, kuraĝa knabaro.
Ili scias: La viv' efemerus
kiel Nolsø-nebulo glacia,
sed ja du tute certe revenas,
eĉ se devas postresti la tria.

En ĉi nokto aŭtuna kaj ŝtorma,
dum sur montoj la troloj ululas,
mi travivas la nokton feroan,
kiam maro akcizon postulas.
Eĉ la plej firma roko ekstrema
kaj la rifo subŝaŭme kun ĝi —
Feroanoj kaj fratoj maldormaj,
mi ĉi-nokte maldormos kun vi!

Nolsø: Insulo feroa.

HALFDAN RASMUSSEN

VIA PENSO

Ĉu migradas via penso sub ĉielo,
sola kiel vagabondo sen voj-celo,

aŭ ĉu staras ĝi, burleska arlekeno,
sur kermeso granda antaŭ tend-kurteno?

Ĉu la penso trinkas varmon el la sango,
vidas florojn riverenci en lavango,

gvidas kiel kan' mizera vin en foron
al malvarma tombo en fermitan koron?

Saĝajn vortojn diris buŝo en abundo,
sed *vivaĵo* venis nur el kor-profundo,

levis sin tra brusto, ĝemis en karcero,
ĝis proklamo ĝia tremis en libero.

Saĝaj cerboj naskis pensojn laŭ komando,
sed la penso nur per eĥo iĝis kanto.

Nur en koro kreskis ĝi ĝis plena forto,
iĝis pli ol penso, pli ol saĝa vorto,

ekmigradis sub la steloj, sun-simbolo,
sur ĉielo super dubo kaj izolo.

MIA PATRO

Nun estas mi pli aĝa ol estis mia patro,
kiam el tiu mondo li tre frue forpasis,
la milda patro kun serena frunto,
for li nun estas! — Ho for.

Memoras mi, ke iris mi knabo eta
kun li ĉemane trans monteto Ordrup.*
Li montris al mi la vintran ĉielegon,
volbegon super neĝo de la tero
kaj super la malhela densaĵo de l'arbaro.
Li montris al mi altajn, klarajn stelojn:
La ora filigrano de la Granda Urso
kaj jen la briletantaj juveloj de l' Plejadoj,
Venuso granda, radiant pro mildeco
kaj perle plenbrodita vualo Galaksia.

Li montris al mi kvazaŭ dens-surskribitan ĉielon
kun miloj da literoj malfacilaj
en rava brilo, alto, trankvilo kaj potenco,
sed kun signifo de la nomo nedirebla.

* Monteto norde de Kopenhago.

Ho, ĉi vesperon estis ni infanoj ambaŭ
piemaj, seriozaj, man' en mano.
Li alta, saĝa, en mantelo longa,
kaj mi etulo, granda nur tiele.
Virgil' kaj Dante ĉe revido
de la belaĵoj sur la firmamento
ne estis pli solenaj
ol li kaj mi.

Kaj ofte mi memoras, kiam li koleris,
kaj kiam mi tremegis pro l' okula fulmo —
la milda patro kun serena frunto.
Tre ofte mi deziris poste, ke l' kolero patra
pli longe restus en proksimo mia
akompananta min pli longe laŭ viv-vojo.

Nun estas mi pli aĝa ol iĝis mia patro.
Ĉirkaŭas min junuloj kiel fontoj plaŭdaj.
Se vivos mi ankoraŭ kelkajn jarojn,
mi iam staros kun hararo blanka,
vizaĝ-vizaĝe kun la juna patro.

Ridetos tiam certe li pro sia knabo,
demandos: *Helge*, kio estas tio?
Al mi venas kun hararo blanka.
Rektigu do la dorson kaj viŝu faltojn for!

Kaj li ridetos,
ambaŭ ni ridetos
pro tiu troe stranga maskobalo,
kaj ridetante mi denove estos juna.

LI ATENDAS

Mi staras, staras ĉe la budo,
atendas, stulta kiel struto.
Ne eblas teni la humoron
post staro kaj atendo preskaŭ unu horon.
La galo tute ŝvela estas.
Diable, kie vi siestas?
Delonge devus iri mi,
sed staras, staras pli kaj pli.

Da bona ĉokolado
mi skatolegon havas kun
floroj por la najado —
la fasko tute flavas nun.
Ĉu mi foriru?
Ne, kvin minutojn plu, ne pli,
mi nur atendos kvin minutojn.

Mi kredis: En ĉi-nokto nia
efektivigo revo mia.
Ĉi-nokte en la paradizol
Nun min frostigas ŝia malprecizo.
Mi konas etan lokon, kie
duopo hejmos idilie.

Atendas la festmanĝo, ho,
diskrete nun en Vesterbro.

Malice oni gapas,
mokeme tre konfuzas min.
Ĝeneme mi re-strabas,
sed tute ne amuzas min.
Ĉu mi foriru?
Ne, kvin minutojn plu, ne pli,
mi nur atendos kvin minutojn.

Mi staras, staras ĉe la budo,
atendas, stulta kiel struto.
Post kvin minutoj mi foriros,
sed se ŝi venos, tuj la krudan veron diros!
Mi estas preta por insulti,
sufiĉe estas tiel stulti.
Jen estas ŝi, la dolĉulin'!
Malfrue? — Ne! Mi amas vin!

Vesterbro: Kopenhaga urboparto.

II POROKAZE

NIA VOJO

Ni estis junaj
en la jaro tridekkvina
kun simpla kredo
kaj strebo tre obstina.

La mondo estis muta, konfuza kaj kruela,
la vivo ŝajnis vana sed nia, tial bela.

Ni trovis vojon
inter baroj kaj tabuoj,
solece sentis:
valoras la instruoj.

Sub monto de la libroj trezoron ni elfosis:
ŝlosilo admirinda, tutmondon ĝi malŝlosis.

Ni vidis landon
kun pli vasta horizonto.
Al nia voko
revenis la respondo:

Soleca batalanto de sturmo kaj sopiro,
vi havas kamaradojn, alvenu por kuniro!

Kun solidaro
ni ekfosis nian sulkon,
neniam donis

al maltoler' indulgon.
Disfalis falsaj dogmoj, miopa ras-maldeco,
la lingvo nin klerigis por vera mondaneco.

Nin skuis forte
la tempestoj de milito.
Indigno sekvis,
rezisto kaj medito:
Ĉu trompis nin la simpla, juneca kredo nia?
Ĉu ni aŭ nia mondo fariĝis jam alia?

Alia tempo
por respondo sin preparas,
dum ni senlace
ankoraŭ gardostaras.
Al ni donacu dudek kaj kvin aliajn jarojn —
ripetos ni la farojn, jes, ankaŭ la erarojn!

VERDA SEMAFORO

Kantato ĉe la 10a Kongreso de Internacia
Federacio Esperantista Fervojista, Aarhus 1958.

ĤORO VIRA:

La ritmo de radoj sur reloj
kun dolĉa intimo
denaskas en niaj oreloj
kaj en la animo.
Treme aperas en takto hezita
lando infana — delonge perdita
en la malproksimo.

La ritmo da radoj sur reloj
frapante, fiere
nin vokas vojaĝi al steloj
tutmondon konkere.
Regno de revoj kaj longa laboro,
lando juneca kun freŝa fervoro
lasas nin lukti libere.

La ritmo de radoj sur reloj
trankvile ekbatas,
kaj jam ni la limojn de l' celoj
rezigne konstatas.
Lando de aĝo, ripozo kaj saĝo

estas la fino de nia vojaĝo
— sed la ritmo de l' reloj daŭradas.

*

RECITATIVO:

Iam fabelisto dana,
fama en tutmondo
iris tra la land' germana
studi ĉe la fonto
«feran vojon» specimene —
grimpiĝin kaj flugis svene
kiel fulmotondro.

Ebrieta pro rapido
(mejlojn kvin pohore!)
li deklamis kun ekscito:
«Kredu min honore!
Tiuj brilaj, ŝtalaj reloj
multe pli ol la fabeloj
ŝanĝos homojn kore.

Preterkuras ni fiere
ne nur la ĉevalon,
sed de la vaporo pere
ankaŭ la fatalon.
La malicon de Mefisto
fluge lasos ni en disto
— same trivialon.

Se filistro al ni diras:
'Mankas poezio,
ĉar ni tro rapide iras'.
Mia opinio:

Poezion *li* ignoras!
La progreso ĝin favoras
kaj la fantazio.

Rapideco, fantazio
bele ludas kune.
Sed por estu bona ĉio
estas oportune,
ke superas *intelekto*
kun estimo kaj respekto
al homar' komune».

*

SOLKANTO VIRINA:

Ĉu vi permesas al mi kiel damo
fari nun kelkajn konfesojn?
Kiel vi mi suferas pro amo:
Mi amegas ĉeesti kongresojn.
Dek mi ĝis nun jam trafikis
kaj la fakterminaron praktikis.

Mi renkontis en Århus unue
ĉarman kolegon hispanan,
sed verŝajne aliĝis tro frue,
ĉar mi sole komprenis la danan!
Tamen mi bone mimikis
kaj la fakterminaron praktikis.

Kaj en Salzburg, en lando muzika,
domoj sendube ekstremis,
kiam dana orkestro unika
kun la supo latuna promenis.
Ĝi la orelojn surdigis
kaj zigzag-terminaron praktikis.

En la Pariza fervojo subtere
estas bonega plezuro!
Pri Parizaj kongresoj cetere
oni legu en literaturo . . .
Ni al Montmartre formikis
kaj konjak-terminaron praktikis.

Prezentis Lindaŭ belege kaj ĉarma
flirton de flago ĉe flago,
kaj se laboro fariĝis tro varma,
freŝon donis bloveto de l' lago.
Du kaj du ni romantikis
kaj la lag-terminaron praktikis.

Por la kvina en Utrecht nun fine
mi Esperanton parolis,
sed naci-lingvoj fluis senlime
— kaj la krudaj haringoj tavolis.
Unu mi enstomakigis
kaj kloak-terminaron praktikis.

Plej alta revo mi ĉiam imagis
la romantikan Veronon.
Pro Julieta-Romeo mi vagis
por ekvidi la faman balkonon.
Jen la karuloj tragikis:
sarkofag-terminaron praktikis.

La kongreso en Zürich konstatis:
bone funkcias la reloj.
En la noktkluboj poste invadis
kelkaj fakgrupoj al la ba-reloj.
Ili fratiĝon fortigis
kaj la brak-terminaron praktikis.

En Stokholmo mi tute private
spertis la svedan gastigon,
dum aliaj diskuris malsate
kaj soife vizitis fabrikon.
Ĝi porcelanon fabrikis
kaj nur lakt-terminaron praktikis.

En Rijeka triumfe ni estis
en la kongres' de kongresoj.
La urbanoj milope kunfestis,
kante svingis la jupojn sen ĉesoj.
Mi ankaŭ kungimnastikis
kaj barakt-terminaron praktikis.

Por la deka en Århus multopo
varman akcepton nun spertas.
Ni laboros, amuzos ktp.
kaj pri unu afero tutcertas:
Eĉ se la mond' lunatikos,
ni la fakterminaron praktikos!

*

RECITATIVO:

Post tiu pirotekniko
de la kongreskavalkado
iru kun mi al malnova amiko,
majstro de la rakontado:
Nia fabelo-verkisto,
kiu instruis nin pri la ekzisto
de l' siatempa miraklo:
Per la vaporo — preter la aglo!
— Tute ne eblis al li antaŭvidi,
kiel ni poste rapidis rapidi

jete, rakete trans mur' supersona
ĝis la elpafo de *Sputnik* impona.
Ho, se ĝin vidus la olda poeto,
certe li saltus el sia portreto!

Ankaŭ la kara ne povis diveni,
kiel simpluloj sin povos kompreni
ekster la hejma butikoj
per Esperanto en monda trafiko!
Tute nature kaj simple nun sonas
lingvo jam preta por kiu ĝin konas.
— Brovon aprobe la olda eklevus:
«Multe pli multaj do koni ĝin devus!
Ne tre utilas facila vojaĝo,
se oni lingve restadas en kaĝo».

Ĉiam per larĝajflugiloj li flugis.
Jam lia knab-fantazio kondukis
for de l' patrinaj legomoj
al novaj landoj kaj al novaj homoj!
Kontraŭ la dubo kaj moko li penis,
nur la anasoj neniam komprenis...
Tamen el la anasido malbela
fine fariĝis ja cigno hela.
— Nun en la lando de la fabelisto
lasu nin lerni de lia persisto.
Voje al pravo, al justo kaj belo,
al *lia* revo kaj al *nia* celo
lasu nin iri imite
same decide.

*

HORO VIRA:

La reloj kunligas la landojn
trans plej altajn montojn.
Ni fandis la ŝtalo-rubandojn,
ni plantis la pontojn.
Vojon ni faris en marĉo giganta,
venkis ĝangalojn kun frunto ŝvitanta,
rompis tra la horizontojn.

La manoj kunligas la manojn
de l' fratoj trans maro.
Ni efektivigis la planojn
pri mondsolidaro.
Ni al labor-pioniroj salutas,
internacie delonge sin trudas
lingvo por unu homaro.

La mondlingvo ligas la homojn —
kaj jam Esperanto
forpelas babelajn fantomojn
en lando post lando.
Vaste kaj vigle laŭ ritmo de l' radoj
vivu la lingvo de niaj korbatoj,
voke per voĉo de l' kanto!

BULONJO

Samideanoj,
atenton mi petas.
Eĉ se miraklojn
la mondo ne kredas,
tamen okazis. Ne eblas alie
nomi la faman eventon ie
en la urbeto *Bulonjo ĉe l' Maro*,
jam en la jaro
mil naŭ cent kvina
Mekka-Medina
por pilgrimado de l' esperantaro.

Unu popolo
dudeknacia
venis por spiti
al moko defia.
Venis obstine, pilgrime kun peno
centoj post centoj al la soleno.
Dubo kaj kredo, malico — fidelo,
kvazaŭ duelo
en ĉiu animo,
luktis kun timo
antaŭ minaco de nova Babelo.

Ĉesis la dubo,
kaj velkis la moko,
ĉiuj komprenis
sin kun reciproko.

Ne nur sin montris la lingvo plenpova,
sed en la mondon sento nova
venis kaj vibris en ĉies koro:

Glora memoro
pri rond' familia
ne plu nacia —
jen per la vortoj de mem la aŭtoro:

«Kunvenas ĉi tie
ne rusoj kun poloj,
ne francoj kun angloj,
sed homoj kun homoj . . .

Ni inter popoloj la murojn detruos,
kaj ili ekkrakos, kaj ili ekbruos
kaj falos por ĉiam, kaj amo kaj vero
ekregos sur tero».

... ..

Samideanoj,
humilon mi petas,
ĉar la Bulonja
miraklo ripetas
sin en la vortoj simplaj, hezitaj
kaj en la sentoj larme naskitaj.
Sonu homece de loko al loko
forte la voko
pri homa tolero
kun nova espero
pri venko mondlingva en nia epoko!

15. 12. 1959

Hodiaŭ

en moment' solena,
en lingvo Zamenhofa, pura, plena,
facile fluas vortoj, varme, verse
karesi noblan nomon kvazaŭ per Alta Kanto:
Doktoro Esperanto.

Hodiaŭ

ritmo, rimoj kun dolĉo dance festas
pro verko, kiu mem poemo estas.

Hezite

iras nia penso
al tempo, kiam juna, arda menso
solene ĵuris homojn unuigi.
Batali iris sola, senglava haj senŝilda
la okulisto milda,

hezite,

eĉ miope sub sia tasko granda
kaj tamen pli ol ĉiuj klarvidanta.

Humila,

saĝa, preskaŭ sola
li luktis por la lingvo senpopola,
ĝis muroj de Bulonjo krake falis.

De tiam li kun daŭre kreskanta akompano
fariĝis tutmondano.

Humila,

ne venkinta, sed ankaŭ ne venkita,
li montris vojon tra la mont' granita.

Hardita

kontraŭ falsaj frazoj
li semis toleremon inter rasoj.
«La naciismo naskas la militon,
la homo estu homo, egale kiulanda!»

La homarano granda,

hardita

pro malvarmo de cerboj kaj de koroj
rezignis pri havaĵo kaj honoroj.

Hodiaŭ

en moment' solena
jam tempo estas por rekono plena.
La nepoj de l' modesta SEMOKORTO
centmile tra Tutmondo persiste venis, venas,
konstante semis, semas.

Hodiaŭ

estas tempo, honora kaj hereda —
per vi la verko venkos, estu preta!

50-JARA JUBILEO DE INTERNACIA SCIENCA
ASOCIO ESPERANTISTA, 1956

Pasis duona jarcento decida —
Staras scienco kaj lingvo planita
ambaŭ ĉe grava instanco:
Ĉu ruiniĝo aŭ renesanco?
Antaŭ defio
vokas racio
ambaŭ nun por alianco.

Luktis scienco en ĉiu epoko
kontraŭ ignoro, malhelpo kaj moko
Sed *Galileo* kaj *Fulton*
pruvis, ke eblas privenki la stulton.
Al pioniroj
ofte martiroj,
sentu hodiaŭ la ŝuldon.

Preter progresoj kvalitaj kaj kvantaj
pasis scienco per paŝoj gigantaj.
Kreskis la sano kaj aĝo,
krevis la nuboj de kriza domaĝo.
Kun konsekvenco
gvidas scienco
voje al sato kaj saĝo.

Ritmo distingas sin ĝis la kresĉendo
tra la perturboj de l' nuna jarcento:
Beno kaj bruo teknika,
vivo facila — sed esto komplika.

La teorio
per energio
iĝas realo, unika.

Homo racia facile konkludas:
Ĝuste nun lingva problemo akutas!
Tamen al indifereento,
rido, rutino ĝis nuna momento
lukti necesas,
ĝis ni sukcesas
veli science en vento.

Lingvo tutmonda ekestis pro revo —
Ne nur militoj minacis per krevo.
Premis nin longe kateno:
La izoleco, sed venkis La peno
antaŭ UNESKO.
Venas nun kresko
sur pli sekura tereno.

Ĉar Esperanto, helpilo teknika,
montris por arto sin plene efika.
Floris ĝi en la izolo,
fajnas nun kiel matura grapolo.
Tempo obskura
tenis ĝin pura
sub humanisma kontrolo.

Tia kontrolo estas esenca
lingve, sed eĉ pli al vero scienca:
Vero neniam por vendo.
— Sorĉo-disĉiploj de l' nuna momento!
Fortojn vi veku,
sed ankaŭ regu
gloro al inteligento!

SOS

Aŭskultu SOS-on el teritorio
de subevoluinta *Blinkenbergio*!
La plej klarajn faktojn kleruloj ignoras
— ĉilande laŭ Ŝekspiro io fetoras.

Kleruloj aplikas taktikon senhontan:
per mok' ridindigi la lingvon tutmondan.
Sed staras ridindaj post misinterveno*
nur Blinkenberg kaj la kolego Nilseno.

Sed kial okazas do tiaj obstakloj
ĉe homoj kun skribo- kaj legokapabloj?
Ĉu kulpas la kleraj senditoj de danoj
aŭ eble malklero ĉe samideanoj?

En ambaŭ okazoj SOS-on ni voku:
La tempo nun for, kiam «kleroj» nin mokul
Per ĝustaj informoj en ĝusta okazo
aktivu — kaj ĉesos por moko la bazo.

* ĉe UNESKO-konferenco en Montevideo 1954 de profesoroj
Blinkenberg-Nielsen.

AL JULIO BAGHY

Post rendezuo ĉe la pontoj de Budapeŝto 1955

Amiko, hezite disfalis
en via rideto la spleno,
kaj venke la gajo rivalis
batale kun viv-abomeno.

En via manpremo preludis
la varmo kaj vasto de koro
nur morna, ĉar nevole mutis
la tonoj de la trobadoro.

Post vitro de viaj okuloj
reviglis tutprete la vido.
Ne plu la blindigaj nebuloj
minacas al sana spirito.

Fervore la voĉ' elokventis
dum la rendezuo fortuna;
perditan impeton priplendis,
sed pruvis vin nur la pli juna!

Kaj sub la modesta ekstero
de korpo askete fragila

plu flamas integra fiero
de intelektulo subtila.

Tro longe vi lasis preteri
la vivon, dilemo plej duba,
sed vidu: Kuraĝis aperi
unua hirundo Danuba!

KRISTIAN LANGGAARD † 1957

RUNO

Dube sin donis
la silentulo.
Sed elokvente,
sturme li kuris.
Skræp eksursuris.

Laca post lukto
liron li lasis.
Tremas sonoro
pri l' blua floro
en lia koro.

Skræp: Antikva glavo dana.

MARGÈNE DE PAUL NEERGAARD:
LA TERO ESTAS VERDA*

Kun Marianjo ĉe la mano
tra la ĝangalo planta
vin gvidas vido de infano
kaj erudito granda.

Ne perdas vi, dum kreskas aĝo,
infanan povon miri —
nek sumon de scienca saĝo
per simplaj vortoj diri.

De vi emanis fantazio
tiklanta kun agrablo:
«Abio kreskas en Ĉinio —
malnova kiel fablo . . . »

Montrante la eternan ludon
en mondo kromosoma
vi interpretas la konduton
en vivo interhoma.

* La titolo de la esp-eldono estas *La vivo de la plantoj*.

La bildoj buntas tiel vive
sub via gvido sperta,
ke — *Sui-sa* — ĉu efektive
La Tero estas Verda?

Sui-sa: Sankta arbo en Ĉinio.

RIMPORTRETO

RONDELO

Paul Neergaard — flaŭra fenomeno,
hibrida agro-filologo,
pruviĝis per *La forta voko**
pri terminaroj suvereno.

L' Akademia Benjameno
Fremdvortojn ŝutas flok' post floko.
Paul Neergaard — flaŭra fenomeno,
hibrida agro-filologo,

spitante al nobel-deveno
liberas kiel pedagogo
de demokrata reciproko
kaj plena ras-interkompreno.

Paul Neergaard — flaŭra fenomeno.

* Esp-revuo dana redaktita de P. N. 1926-28.

AKROSTIKE

Mire mi sentis unua-ekvide:
Ambaŭ nin konas tre bone.
Rave mi, longe de vi izolite,
Ĝuis vin frande — platone.

Ofte vi venis en versoj vizite,
Restis por senviakone
Inter *Teneraj Sonetoj* merite
Ekstravaganci ĉi-dome.

Baŭmas surtable sen ĝen' surogato:
Ulo al kiu vi faras
Libro-altaron por *mis*-adorado.

Tute trompita mi staras
Orfa kun ĉi serenado,
Nuda eĉ pli ol la katol

Teneraj Sonetoj: Trista Tenereco en Kontralte.
mis: dana karesa esprimo pri kato.

III

POSTRIKOLTE

FEKUNDO

Jam maturiĝas la dolĉaj ĉerizoj
ondas sur arbo abundaj provizoj.
Ruĝa kaj verda kaskado
ŝvelas sub branĉa arkado:
Jado!

Klinas la arbo sin peza kaj preta,
knaras veante, kolapse graveda.
Strebas la fruktoj al grundo
kun nekredebla fekundo.
Abundo!

Ŝajne en verda kavern' stalaktita
ŝiras knabino kun korbo ŝarĝita.
Al grapolaro plej suna
levas sin brako hel-bruna,
juna!

Flavas kaj ruĝas kaj nigras beraro
kvazaŭ maturo de triobla jaro.
Trafis la berojn survange
sparko de l' suno tutsange,
strange!

Ligis la korbbon sur ventro knabino,
levas ĝin peze post lanta ekkolino.
Ĉu virgulina gravedo
kun la rikolta sekreto:
Feto?

MI METOS KANDELON

4. V. 1955

Ĉe mia fenestro en nuna vespero
tri brulajn kandelajn mi metos.
Memore al sange naskita libero
solene la flamoj ripetos:
Pacon vi sankte promesis,
ĉu vi la ĵuron forgesis?

Mi metos kandelon por aro tre vasta:
Viktimoj de murdo milita
el ĉiu batalo nomita la lasta,
de tuta homaro trompita.
Duras indigne pro l' ruzo
multmiliono akuzo.

Mi metos kandelon por la kuraĝuloj
donantaj eĉ vivon vokante,
ke paco nur venkos, se ni sen skrupuloj
militas militon konstante.
Kvankam inerte groteskas,
ringoj en akvo diskreskas.

4. V. 1945 estis la tago de liberigo post 5-jara germana okupado. En tiu nokto brulas kandelaj fenestre en ĉiuj danaj hejmoj.

Mi metos kandelon por mia infano,
 ŝancela espero estonta,
 ke vane neniam li petu pri pano,
 nek ploru kun penso li honta:
 Ve, ni plu hejmon ne havas,
 miaj gepatroj malpravas!

MADRIGALO

Laŭ vojo stumblas laca grandaĝulo
kun dorso kurba kiel olda kverk'.
La faltoj faskas ombre ĉe l' okulo,
kaj dolĉe vokas dormo de la ĉerk'.
Muelas monda muelil' kruela —
ne ĝenas ĝin la ĝojo nek la ĝem'
aŭ via sento en moment' malhela:
Tro baldaŭ ŝajnos vi klinita kverko mem.

Sed kiel roso peza en mateno
nur pene flugas tristo el la sin',
ĝis la knabeto stumblas tra l' ĝardeno
kun florbukedo por ĝojigi vin.
Admonojn tuj forgesas vi severa,
renkontas lin pro floroj ĉirkaŭprem',
kaj lia korpo verga kaj tenera
konfirmas, ke vi iam estis tia mem.

POR TOMBŜTONO

SUR BATALKAMPO

Ne povis ili vivi kune,
brakumas tial nun subhume.

Ne volis ili colon cedi,
tial kun ter' sin lasas knedi.

Rikolto riĉa nun atestas,
ke bravo bona sterko estas.

Kaj ni sur la amasa tombo,
ĉu nin blindigos sama trompo?

EMFAZE

RONDELO

La monddiplomatojn mi vokas
el ties fatala rutino.
Dum fungosimila ruino
alŝvebas, la hom' epilogas.

Atomgeneraloj arogas
pri plena amas-elimino.
La monddiplomatojn mi vokas
el ties fatala rutino.

La nuda ciniko pli ŝokas,
ol ĝia detrua destino
minacas al ĉiuj per fino,
dum blinde ni paktas kaj blokas.

La monddiplomatojn mi vokas.

TRANS LA SOJLO

Hodiaŭ mi aŭdis mortinton paroli —
li vokis el loko proksima.
Mi aŭdis lin grumbli kaj milde petoli
kaj flustri per voĉo intima.

Mi sentis, ke liaj okuloj nun blindaj
scivole rigardas letere.
Forvelkis la manoj la skribon skribintaj,
sed viglas la vortoj papere.

Amiko forpasis, sed viva li restas,
ĉar mi nun lin tenas memore.
La vortoj kaj agoj imiton sugestas
kaj ligas nin ride kaj plore.

Malnova merito memore jam griza
sin montras en strio de suno
reflekte de floroj sur arbo ĉeriza
plantita de li en aŭtuno.

Mi kredis lin velka, senpove silenta,
sed male: Li daŭre instigas
per freŝaj impulsoj eĉ pli elokventa
ol kiuj podie predikas.

En ĉiu renkonto kaj ĉiu eldiro
la vivo ripetas sin grande.
Ke morton mortigas la homa inspiro
instruas ekzemploj konstante.

Per palaj literoj la nepoj ricevos
la sukcon de nuntempaj pensoj,
kaj spite al tempo kaj tomboj sin levos
flugile heredo de mensoj.

Eliru, dum palpe mateno aŭroras,
tra l' ombra ĝardeno senbrua.
La arbo ĉeriza tremante ekfloras
brilblanke en roso plej frua.

ANNIKA

Balado pri antikva dramo Feroa

Ĉe la fajro el torfo, senflame ardanta,
dum tempesto skuegis la domon,
mi aŭskultis al voĉo de milda aĝulo,
kiu flustris mistere la nomon:

Annika!

Morta ŝi vivas en oldaj rakontoj,
drona ŝi drivas laŭ vento kaj ondoj,
dum muĝas la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

De plej frua juneco en *Sandoy* famiĝis
ŝi pro haroj pli nigraj ol nokto,
kaj ridetis per dentoj rabbeste perfektaj
la varmsanga filino de l' vokto,

Annika!

Gape avidis ŝin pretaj junuloj,
frape rebridis ŝin patraj skrupuloj,
dum muĝis la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Tamen vermo la vokton en karno mordadis:
la pasio pri kartoĵoj, kubĵeto.
Tio nutris ĉe riĉaj aĝuloj esperon:
iam estos objekto de l' veto

Annika!

Tial ĉe l' vokto la tinta metala,
tial en nokto maldormis ŝi pala,
dum muĝis la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Tial velis matene post veto gajnita
la maljuna patrono de Dimun
al bieno soleca ĉe l' fino de l' mondo
enkaĝigi la virgan viktimon

Annika!

Krutis kastele el maro la roko,
grimpis ŝi pele de naŭza apogo,
dum muĝis la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Sed de kiam la naŭzo estigis inklinon
— aŭ kaduko por amo altiras?
Rigardante al suno-subiroj kun spleno
ombrojn ĉirkaŭ okuloj akiris

Annika!

Ĝis de servuta servisto subite
trafis ŝin gluta ekvido ekscite,
dum muĝis la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Kial kombas ŝi harojn laŭ ŝultroj molrondaj
kaj al paŭzo tagmeza sopiras?
Kial senpacience, per paŝoj elastaj,
al plej densaj herbtufoj foriras

Annika?

Pri la respondo libeloj silentas,
nur al la ondo *tjalduro* lamentas,
dum muĝas la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Kiel fulmo alvenis sciigo el Dimun:
La patrono forlasis la vivon!
Kaj esploro pravigis la pezan suspekton —
por veneni nur havis motivan

Annika!

Aris ŝalupoj, kaj eĥis admonoj —

baris la ŝtupojn lavange la ŝtonoj,
dum muĝis la maro, kaj densis la nuboj ĉe Dimun.

Post du jaroj eliris dekreto, ke leĝo
kun valido en Fero-insuloj
ne esceptas la paron adultan sur Dimun,
sekve mortu laŭ leĝaj reguloj

Annika!

Kaptis ŝin lite, post grimpo en blindo,
trupo perfide de l' juna aminto,
dum muĝis la maro, kaj densis la nuboj ĉe Dimun.

Sed fileto baraktis per man' diafana
kaj lulile la panjon admonis.
Lastan fojon butonis ŝi la ĉemizeton;
laktokremon, nur kremon ordonis

Annika!

Mevoj rikanis el montoj torente,
rem-akompanis la viroj silente,
dum muĝis la maro, kaj densis la nuboj ĉe Dimun.

Ĉe l' publika dronigo en golfo de *Torshavn*
sian robon ruĝsilkan ŝi petis.
Sed pro l' densa hararo la kapo ne sinkis,
kun doloro al tondo ĝin cedis

Annika!

Morta ŝi vivas en oldaj rakontoj,
drona ŝi drivas laŭ vento kaj ondoj
dum muĝas la maro, kaj densas la nuboj ĉe Dimun.

Dimun: Insuleto en Feroa Arkipelago.

Sandoy: Insulo norde de Dimun.

Tjalduro: Stranda «pigo», hematopo, nacia birdo Feroa.

Torshavn: Ĉefurbo Feroa.

VAGEMO

Printempa suĉo
en la ventriklo —
Ne helpas fuĝo
de tiu tiklo.

La knaba ardo
neniam ĉesos,
ĝis la hazardo
ĝin anastezos.

Kaj la rezulto
de la vojaĝo —
Ĉu restos kulto
de la miraĝo?

KULTO?

Venu por vivi la vivon dangere,
uzu tranĉilon kaj ungojn!
En la sovaĝaj arbaroj mistere
iru kolekti la fungojn.

Pelu vin rancaj kaj ravaj flargustoj
de foliaro flavbruna
al la altaro de densaj arbustoj
sub aŭreolo aŭtuna.

Tenu la spuron marĉe kaj muske.
Vibras la loboĵ de l' nazo,
dum vi nudigas ponardon embuske
kvazaŭ en rita ekstazo.

Klinu vin teren por la plej bela
fungo skarlate kolora.
Levu ĝin, kultu la morton de la
rava hibrido horora!

PROKSIMBATALO

KANZONO

Tro facilas la kontakto
inter la kroatoj.
Ĉu vi aŭdis pri barakto
tie kun soldatoj?

Rekantajo:

Strange sonas!
Kiu konas,
scias, ke li fanfaronas!

Aro staris en ŝipeto
voje al kvartiro,
kaj kun ŝultra nilon-reto
mi ĉe oficiro.

Kiam mi laŭ varfo-breto
paŝis post li dense,
al buton' sur li la reto
kroĉis sin intense.

La kontakto efektive
iĝis tro intima.
Mi ekpalpis tre naive —
pli kaj pli proksima.

Tuta kompanio gapis
al la militisto,
kiu tordis sin kaj strabis,
tondris pri asisto.

Du soldatoj elingigis
voke de l' viktimo
bajonetojn kaj ekpikis —
kreskis mia timo!

Mian vivon (kaj la jakon)
savis en la fino
kontraŭ bajonet-atakon
tondo de l' edzino.

SKANDADO

*La jambo estas ĵargono
lanĉita de greka matrono,
Iambe dolĉe nomita
(tamen kun buŝo acida).
Naskiĝis la fama skando,
kiam nenionfaranto
renversis ŝian vazon.
Tuj skandis ŝi la frazon:
For ŝtupo! Fiaborto!
Ĉu vi en mia korto
fantomas antaŭ morto?*

KOMENTO

Ĉiu komprenas laŭ sia kapablo —
 la struto kaŝas la kapon en sablo.
 Tra densa haŭto ne eblas penetro —
 eĉ papoj eraras *de katedro*.
 Sen fantazio, bonvolo kaj sento
 pendas la vortoj en granda silento.
 Sed se en versoj vi ne trovas vojon,
 kial ne provi ankoraŭfojon?
 La bona verso similas al vino —
 jes, iuj diras: al bela virino:
 oni revenas por regustumi,
 ĝuas esplori, ekkonsumi.
 La tro facile frandebla, kaptita
 ofte sin montras senkvalita.
 Simile en arto.
 Se arto estas, ĝi alte nin levas,
 se estas pufo, balone diskrevas.
 Ĝusta kompreno por aĝo nin spronas,
 kaj rekompence duoble redonas.
 Sed por la nura distro iru
 al via barbiro
 aŭ al la foiro.

ABSURDISTO

Kompreno signifas pardonon —
 sed kiel kompreni ĉi tiun personon?
 Ĉu lian verkon inspiris
 intest-volvaĵo de l' cerbo,
 grapoloj de la herbo,
 aŭ eble antaŭiris
 nur dentdolor' en hepato?
 Adiaŭ, poeto-malfrato.
Malantaŭ via apreco
 brilegas la estonteco ...

RITORNELOJ

*Brulanta amo** —
per la petaloj preta arde kisi.
Ĉu frida flamo
harditan koron povas kaŭterizi?

*

Pudrita pupo —
per gajaj drapoj al petol' instigas.
Ĉu tia jupo
promesas pli ol rimoj esperigas?

* Vulgara nomo de la floro *Lychnis chalcedonia*.

TRO FACILA PREDO

Al tia odalisko
dandoj ne necesas.
Nur estas unu risko
— ke ŝi jesas.

Ŝi senreziste cedas
l' eksterajn bastionojn,
kaj poste pli ol pretas
maljunigi la leonojn.

Rezultas de la flirto
retreto senevita.
Ĉar devas esti virto
por esti privenkita.

ĈU VENKO?

Verŝajne vi konas lin bone:
la samidean' sen komparo.
Konstante li vokas admone:
Ni venku en tiu ĉi jaro!

Li skribas, parolas tutlande,
tagnokte li distelefonas,
presaĵojn elverŝas milkvante
kaj por propagando nin spronas.

Li vokas nin same tamburi
la lingvon de la paradizo
kaj nepre kun steloj diskuri
de ĉapo ĝis nokta ĉemizo.

Viktimo de li mi konfesu:
la troa fervoro konsternas.
Ĉar kiel la lingvo sukcesu,
se ne *li* unue ĝin lernas?

PERSPEKTIVOJ

Loĝanto de kamparo
revadas pri la maro.

Maristo kun prefero
sopiras al la tero.

Eĉ reĝo sen skrupulo
envias al simplulo,

kaj ĉi kun konsekvenco
al moŝta eminenco.

Ĉu gvidas la envio
nin al skizofrenio,

aŭ ĉu, ĉar ambiguas,
al homoj evoluas?

IV
POSTPLUKE
MINIATUROJ

BRIDILO?

Konsilo por edifo
de elokventa kun-poeto:
Momenton antaŭ vorto-knedo
vi pensu pri l' tarifo
de telegrafo al Tibeto.

AL LA SENKORKA MISTERO

Ne diru: Junuloj neniam esprimas
respekton al altaj celoj.
Kortuŝas, ke ili *la aĝon* estimas
— precipe se sur boteloj.

PROGRESIO

Al festo nur iru kun via edzino,
se vi la kondiĉojn konas:
La kosto duoblas antaŭ la fino,
kaj la amuzo duonas!

KRITIKO

Radio-jurnalo meritas dankon.
Ĝi tute evitas la kliŝojn.
Praktike ĝi havas nur unu mankon:
Ne eblas per ĝi paki fiŝojn.

PRONONCO AŬ KOL-KATARO?

Laŭdire la Inferon
neniam la danoj envenas.
Ilian gorĝan kveron
eĉ ne la Diablo komprenas.

INTER(PO)POLA LINGVO

Inter la poloj mi povis observi
por nia mondlingvo grandan inklinon.
Sed bedaŭrinde mi devis rezervi
baldaŭ la frue naskitan doktrinon.
Por Esperanto la poloj parolas
nur ĉar finfine ĝi ankaŭ — polas!

SPIRITA MARASMO

Terure forvaporas
studita psikologio.
El mia tuta scio
mi sole rememoras
pro kurioza kaŭzo
kaj urĝa intereso
la leĝon pri forgeso
de Ebinghaŭzo.

PROVERBE

Neniu spiko sen radiko.

*

Mastroj retoras, neniu memoras.

LA DOLĈA NAIVO

Malĉastulinoj insidas,
dum viroj ne imagas,
ke l' ruzulinoj avidas
mem kion viktimoj pagas.

LA RIBELANTA MUZO

Ho, gastlibroj, dolĉa turmento,
mielo por kava dento,
acido en freŝa kontuzo,
de pacienco misuzo —
jen mia nom' kaj adreso
por la eterna forgeso.

MALJUSTE

La libroj estas bona societo,
kaj tamen kelkaj plendas,
ke ili ĉiam desur sia breto
la dorsojn nur prezentas.

RETORIKO KAJ PRAKTIKO

«Ni fosu nian sulkon!»
— Mi konsentas.
Sed foje manĝi bulkon
endas.

PARABOLE

Al Esperanto li rilatas
kiel al alies edzino:
Distance ĝisekstaze ŝatas,
sed neniam akiras ĝis fino.

LOGIKE

Li malfruas ĉiumatene
en la laborejo sen plue,
sed kompensas ĉiam revene
forirante tiom pli frue.

KION FARI?

La urĝo malmodera
faras urĝulojn nervozaj.
Kaj tro da temp' libera
igas lantulojn neŭrozaj.

PROVERBE

La kapo planas —
kuiro vanas.

*

Neniu moko
sen provoko.

FORTIKO?

Homo kun tiom da kazoj
de malsano kaj fatalo
nur povas elteni per kvazaŭ
la fortiko de ĉevalo.

VALENTINA

Junie 1963

Amo en spaco! Kiel stafeto
pafas sin arde la kosmoneto
plenruliĝante rekte al lito
de kosmonaŭto jam en orbito.

Daŭre vertiĝa ŝi sin dediĉas
brave al destinita kohero.
Sed ĉar ekstazo graviton kondiĉas,
ambaŭ rapidas rapidi al Tero.

FELIĈA KOMBINO

Laŭ olda, saĝa ĉino
ekzistas feliĉa kombino
eviti embarason,
se sentas vi trograson:

Malnova dom' por ripari
vin donos sufiĉe por fari,
kaj juna edzino ene
sveltigos vin konvene.

PAP-AGO

Pastroj plendas, ke l' granda publiko
ne sufiĉe atentis la ĉielon.

Sed kiom da gapo,
se ŝvebus la papo
similante Luciferan anĝelon
tra l' spaco en rusa sputniko.

Per tia evento
ĉiela atento!

GRAT-ULO

Konu vin mem,
diris Sokrato.
(Ĉu per poem'
aŭ per bograto?)

VANA VERO

La junan generacion
neniu tre longe baras
ekprovi ĝuste kion
«nek diras oni nek faras».

KATENOJ SEN PENOJ

En la geedza vivo pezas
interakordi.
Kelkfoje tial tri necesas
la ŝarĝon porti.

PROVERBE

Ju pli fanfara gloro,
des pli amara ploro.

*

Sen vento en la velo
ne venos vi al celo.

FI-ERO

Al fraŭlo multaj zorgoj gravas.
Diablo punu!
La edzo tute samajn havas
plus unu!

BUŜFUŜO

Hejme aŭ vojaĝante
du ino-specoj sin prezentas
Unu babilas konstante,
alia neniam silentas.

PACPROFILAKTIKO?

(Oni instalas dum 1963 rektan fadenon por komunikado
inter Moskvo-Vaŝingtono)

Laŭ la gazetara diskono
por ĉies komuna sekuro
la mondpaco pendas en ŝnuro
inter Moskvo kaj Vaŝingtono.

La pacprofilakton mi traktus
kun entuziasma blasfemo,
se ŝnure la militemo
anstataŭ la paco baraktus.

SUR SEKURA FUNDAMENTO

(Ĵurnalo informas, ke por ĉiu homo en la mondo nun ekzistas
10 tunoj de eksplodforto)

Dormu en trankvilo,
sekure en sekuron:
Dektuna eksplodilo
certigas ĉielveturon.

AL UMETO

La viro, kiam li ekamas,
samkiel alumeto flamas,
ĉar ambaŭ spite al singardo
la kapon perdus dum la ardo.

LA PLEJ ESENCA

La homo sapiensa strangan,
ĉar al ĝi la praforto mankas:
Monaton sen nutraĵo — ĝi malvivas,
kaj same dum semajno, se soifas;
ne spiras post minuto sen aero
kaj tute ne ekzistos sen espero.

NEKONATAJ KONATOJ

Pro kio prezentas pafilojn
rutine la vicoj soldataj?
Ĉu ne prezentinte mil-milojn,
pafiloj jam estas konataj?

PROVERBE

Se ĉiuj konas,
ĉu vortojn ni bezonas?

*

Post granda grogo
ne paŝu sen apogo.

LA 11-a KOMANDO

Pri vestoj evitu unue
modismon tro sensacian.
Vi vestu vin individue
simile ĉiun alian.

HORROR VACUI

Fizik-scienculoj insistas insisti:
Malplenaj spacoj ne povas ekzisti.
Sed ĉu la saĝuloj por kelka groŝo
palpadis vane en propra poŝo?

INTER BONVIVANTOJ

— Malvirtojn vi neniel havas?
— Neniun, kara, kiu gravas;
malŝparas nur laŭ mia kono
facilanime tro da mono.

KIU AMAS LA FORMOJN,
TIU ILIN DETRUAS...

Juristoj, poetoj
intersimilas.
Pri lingvaj facetoj
laŭte jubilas.
Kaj ĉar evidente
ambaŭ kulturas la formojn,
same talente
ili krevigas la normojn.

KRUDE

La vero estas ronda,
nuda kaj senhonta,
ke ni ĝin ĉirkaŭiru,
perfortu kaj drapiru.

EL SEĜA PERSPEKTIVO

Plej multaj damoj abomenas,
se muso sian truon elas.
Aliajn ĝi neniel ĝenas
— iliaj kruroj malpli belas.

KOVROSPONDADO

Aspekto de kelkaj kovertoj
diskrete indikas:
Jen enestas tedaj ofertoj,
jen io pik-pikas.
Do, pro mia kara duono
necesas ĉirkaŭa manovro:
Rilatoj kun certa persono
necese okazas sen kovro!

KONFIDENCO JUNULINA

— Ĉu li fidela al vi estas?
— Pli ol fidela, mi atestas!
Li ĉiam serioze sentas,
al ino-gamboj ne atentis,
neniam ĵetas rigardojn ekzaltajn —
li havas interesojn pli altajn.

PROVERBE

Kiu ekzistas,
tiu ekriskas.

*

Batalon decidas glavo,
neniam pravo.

KINSEY?

La profesoron mi admiregas,
pri moroj de l' tempo li saĝe prelegas.
Intimas al li plej intima inklino
— escepte de unu: la profesorino.

MAKIAVELE

La fanatikuloj
sen iuj skrupuloj
aplaŭdas al krimoj
de ĉiuj reĝimoj.

LA MALHOMA NATURO?

Soleca deco
— se iu konas —
plej bone bonas
de sia speco.

Sed por la malo
— se ĝi ekzistas —
ni riske riskas,
eĉ en pluralo.

BANKPRU(DE)NTO

Prudenta banko pruntedonas,
nur kiam oni ne bezonas,
kaj ju pli statas vi mizere,
des pli repetas ĝi severe.

Laŭ ĉi principo pluvombreloj
cirkulu, kiam suno benas,
sed ŝlose restu en la keloj,
tuj kiam pluv-vetero venas.

IN-POTENCO

Se virino komencas
virini,
mia vira vireco tendencas
sin klini.

ŜI GAJNAS PER PLI MALPROKSIMA EKKONO

La demimonda Konstanco
similas al bomb' hidrogena:
Nur de sekura distanco
rigardo estas konvena.

TABUOJ

Silento pri vivo kaj vortoj
de l' seksologio
kunkulpas pri pli da perfortoj
ol pornografio.

SILOGISME

Se vi kuraĝon havas
vian hontemon montri,
tiam vi ne malbravas,
do ne bezonas honti!

PROVERBE

Po(e)mo ĉiun tagon
forpelas ĉiun plagon.

*

Dementoĵ ja eliras,
sed despli oni diras.

KVANTO — KVALITO

La mondon regas du rivaloj,
dek politikistoj, kvin generaloj,
ne multaj
sed tiom pli stultaj.

PROFUMIANA

Amoro estas danĝero
por la sekuro de l' ŝtato.
Sed la sekuro-severo
por amoro estas mortbato.

UTILISMO

Se poezio utilas,
mi metas punkton kaj finon.
Tia verkado similas
kisi la propran fratinon.

TITOLIGARKIO

Konsolo al la febla
viktimo de idoloj
kredante netuŝebla
la sankton de titoloj:

Ju pli honesta homo
respekton homan ĝuas,
despli ĉe lia nomo
titoloj superfluas.

22. 11. 63

Ankoraŭ oni kredas,
ke mortas danĝeraj ideoj
per murdo kaj aŭtodafeoj.
Eterne sin ripetas
amara aksiomo:
murdeblas homo —
neniam la renomo.

EKVACIOJ

Neniu trudo = duona prudo.

*

Alloga belo = ho, malfidelo.

*

La malbeleco = facila deco.

*

Plena kompreno = ĝena kompreno.

*

Nebula kompreno = nula komprenol

DEDIĈO

Sen paraŝuto
de la parnaso
grincas la muto,
faŭkas frakaso.

Sen la flugilo
de la pegaso
restas sterilo
via emfazo.

Sen reciproko
de heredantoj
orfas la voko
de viaj kantoj.

Emil Aarestrup (1800-1856) estis kuracisto, sed dediĉis sian tutan liberan tempon al poezio. Li publikis nur unu kolekton de poemoj, sed ĝi sufiĉas por eternigi lin inter danaj lirstoj. Lia forto estas intima, gracia prezento de l' amludo kaj ĉia belo, kaj lia bildiga povo estas grandioza. Li suverene regas la formon kaj donas al la enhavo mirindan dolĉon. Tradukis verkojn de Heine, Goethe, Byron, Moore kaj Burns.

Marinus Børup (1891-1959), bibliotekisto, instruisto kaj ĵurnalisto-recenzisto. Li verkis multajn poemojn, kiuj ĝenerale daŭrigas la senteman tradicion de la 19a jarcento. De lia plumo venis granda romano en versoj kaj tre taŭga dana poetiko. Ankaŭ li tradukis francan poezion kaj francajn klasikajn komediojn krom kelkaj de la evangelioj el la greka.

Sophus Claussen (1865-1931) estis redaktoro, kiu multajn jarojn vivis en Parizo kaj verkis sub videbla influo de Baudelaire. Liaj multaj poemoj montras lin kiel grandiozan lirikulon, plenan de eleganto, subtilo kaj sprito. Claussen estis epikurano kaj adoranto de belo en ĉiuj formoj (li ankaŭ estis artpentristo). Li forte kontraŭis utilismon. «La poezio estu proklamo de la plej kurioza, mistika ligiteco de niaj travivaĵoj».

Tove Ditlevsen (n. 1918), origine kontoristino, kiu devenas de mizera kvartalo de Kopenhago. Ŝiaj poemoj demonstras tre senteman kaj melodian lirikon, sed ankaŭ grandan homkonon kaj realismon. Ŝi estas naturtalento kun larĝa registro de varmo, tenero ĝis ironio kaj moko. Ankaŭ kelkajn romanojn kaj novelarojn ŝi eldonis, ĉefe kun fono de la infanaĝa kvartalo.

Karl Gjellerup (1857-1919), filo de pastro, mem finis teologian studon, sed jam tiam deklaris sin ateisto. Li dediĉis sian unuan poem-kolekton al Georg Brandes. Per la ĉefverko *Lernanto de germanoj*, romano, li adiaŭas kristanisman, sed bonvenigas germanismon.

De 1882 ĝis la morto Gjellerup loĝis en Dreseno. Trans periodo de hinda mistikemo, li revenis al kristanismo. Nobelpremio 1917.

Niels Gredal (n. 1892), magistro pri angla kaj dana lingvoj ĝis emeritiĝo 1955.

Piet Hein (n. 1905), inĝeniero kaj ĵurnalisto, poeto kun scienca mondkoncepto. Lia liriko estas senpera reflektado de la fizika ĉirkaŭaĵo. Kiel Piet Hein li havas formon larĝan, retorikan, sed sub sia pseŭdonimo *Kumbel* li kulturas la miniaturan stilon. Milojn da epigramoj, ofte kun tre pikanta moraleto, li persone ilustris kaj elsendis sub la titolo GRUK (volumo aperis en esperanta traduko de Poul Thorsen). Kelkajn jarojn Piet Hein pasigis en Sudameriko. Li estas pledanto por Mondfederacio.

Frank Jæger (n. 1926), bibliotekisto. Aperigis multe da poemkolektoj, eseoj kaj noveloj, ofte kun gajaj inspiroj, foje iom idiliaj. Jæger havas malferman intelekton kun fronto kontraŭ bridoj kaj prudo, en ribelo kontraŭ troa evidenteco. Lia formo ofte surprizas per sia originaleco, ekz. liaj «ĉiutagaj historioj» estas provo refandi la klasikan fabelon en modernan humoreman stilon.

Erik Knudsen (n. 1922), instruisto kaj recenzisto. Pli akra ol multaj siaj samtempuloj, pli aŭdaca en siaj motivoj. Li estas maturulo, kiu plene kunvivas en sia epoko: «La mondo estas frenezulejo, sed ekzistas pala espero ĝin ŝanĝi... Belo igas min furioza, belsono kruele tintigas miajn orelojn». *Li deklaris sin fininta poezion!* Anstataŭe li ekverkis miniaturajn dramojn, kabaredajn skeĉojn kun kantoj kontraŭ brutala materiismo, demagogio kaj precipe kontraŭ la moderna distriga industrio. Ilin verkas poeto militanta.

Tom Kristensen (n. 1893), kritikisto. Studvojaĝis en multaj landoj, i. a. Ĉinio. Tradukis modernajn anglajn kaj germanajn verkojn. Lia lingvo distingas sin per vortŝpara eleganto kaj delikata gusto. Lia lirika talento manifestiĝas per brila, ĉiam firma formo, sed foje ankaŭ per tre realisma enhavo.

Poul Martin Møller (1794-1838) estis tipe neserioza, malkomplika dano. Finis teologion, sed anstataŭ fariĝi pastro faris du-jaran marvojaĝon al Ĉinio. Poste dediĉis sin al lingvaj studoj kaj finis sian nelongan vivon kiel profesoro de Universitato en Kopenhago. Liaj verkoj ĉefe aperis post lia morto. Ilin karakterizas tre klara, kvazaŭ plastika stilo.

Nis Petersen (1897-1943) lernis farmacion, poste ĵurnalismon, sed baldaŭ vagis tra tuta Eŭropo. Samtempe li verkis plej multajn el siaj poemoj. Li surprizis per kelkaj tre fidelaj historiaj romanoj pri la antikva Romo kaj la aktuale revolucia Irlando. Liaj plej bonaj poemoj estas eposoj.

Halfdan Rasmussen (n. 1915) dum senlaboreco frekventis populajn altlernejojn kaj fariĝis aŭtodidakto. Lia unua poemaro *Soldato aŭ homo* lokigis lin kiel socialan poeton. Sed posta, tre varia verkado faris rubrikigon neebla. Lia formo estas mallonga, la enhavo tre sentema, kun granda korvarmo: ironio sen sarkasmo, humoro sen moko. Li ludas per la lingvo, precipe en siaj frenezetaĵ infanrimaĵoj. — Malgranda homo en granda lukto kontraŭ la krudo de sia epoko.

Helge Rode (1870-1937), filo de literaturokritikisto. Multajn jarojn loĝis en Norvegio, kies kulturo multe influis lian verkadon. En li estas ia duobleco: lukto de pesimismo kontraŭ vivvojaĝo, temo ofta en liaj poemoj kaj dramoj, kiujn cetere ĉefe karakterizas perditaj iluzioj kaj miro pri nesolvitaj enigmoj, foje eĉ kun devojiĝo en nacismon.

Kai Rosenberg (n. 1898), komponisto, gvidanto-verkisto de popularaj radioprogramoj por infanoj. Multe da muziko por filmoj, kabaredoj kaj — esp-poemoj. Ankaŭ verkis tekstojn por multe da sia muziko. Lernis Esperanton.

GLOSOJ

pri vortoj ne troveblaj en *Plena Vortaro*,
dua eldono, 1934

*stele markitaj vortoj troveblas en *Suplemento de Plena Vortaro*,
kompilita de prof. G. Waringhien, 1954.

anestezi: paralizi, sensentigi.
**akrostiko*: poemo kun enigmo,
kies solvon donas la komenc-
literoj de la unuopaj linioj.
aprezi: kompetente taksi la artan
valoron de io.
**baŭmas*: ekstaras sur postaj pi-
edoj.
brutala: beste kruda.
**bunta*: multkolora.
**cipselo*: hirundsimila, nigra bir-
do.
demimonda: apartenanta al soci-
eto de elegantaj ĉiesulinoj.
disto: distanco.
**dura*: malmola, malmilda.
**fascino*: nerezistebla allogo, ra-
vo.
**febla*: malforta.
**flaŭro*: vegetaĵaro.
fragila: facile rompebla.
**frida*: malvarma.
**gaino*: elasta korseto, rekte sur
la haŭto.
horror vacui (latine): teruro an-
taŭ fizika malpleno.

Kanaano Z: promesita lando, an-
tikva Israelo.
kosmonaŭto, *kosmoneto*: rusaj
spactrafikantoj.
**kvar tiro*: loĝejo por preterpas-
antaj soldatoj.
**lanĉi*: lasi novaĵon provi sian
forton.
**lanta*: malrapida.
**leĝera*: malpeza
**magra*: malgrasa.
modesto: pramoda ŝalo.
**morna*: malĝoja.
**nilono*: sinteza, silksimila ŝtofo.
**odalisko*: sklavino aŭ konkubino
en Oriento.
**olda*: maljuna.
**ofseto*: tuŝa transigo de farbo.
**paktas*: faras internacian kon-
trakton.
pampo: stepo argentina.
Parnaso: monto de l' muzoj.
Pegaso: la flugilhava ĉevalo de
poetoj.
**PLUK*: plukaĵo, t. e. pli aŭ malpli
hazarda elekto de temo per

konciza poemeto, analogia al
GRUK de Kumbel.
**predo*: rab-akiraĵo.
**profilakt(ik)o*: antaŭmalhelpo al
malsanoj.
**retreto*: ceda reiro de armeo.
ritornelo: «florpoemo» de itala
origino.
sapiensa: homo sapiens (latine):
la nunepoka homo kontraŭe al
la prahomo.
sinistra: malbonaŭgura.
skatanto: glitŝu-kuranto.

SOS: (telegrafa) voko por savo.
**spuro*: postsigno de besto, ho-
mo.
sputniko: rusa spac-raketo.
**sterila*: nenaskipova.
**sturmo*: kurataka.
**tarda*: malfrua.
**tenera*: karesema, mola.
**trista*: malgaja.
**trolo*: supernatura estaĵo vivanta
en montoj.
**vagabondo*: senhejmulo, vagulo.
**vertiĝa*: kaŭzanta kapturiniĝon.

TABELO DE ENHAVO

Konfidence al la leganto de HENRI BAUPIERRE 7

I. HEREDO DANA

Emil Aarestrup: <i>Rezigno</i>	15
Marinus Børup: <i>Matena suno</i>	17
Sophus Claussen: <i>La rava reĝino de Saba</i>	18
<i>Parizanino</i>	20
Tove Ditlevsen: <i>La eternaj tri</i>	21
<i>Okazis en nokt'</i>	22
Karl Gjellerup: <i>Birdo kantas</i>	24
Niels Gredal: <i>Mi estas bona instruisto</i>	26
Piet Hein: <i>La plej ĉarma flago</i>	29
Frank Jæger: <i>Esti</i>	31
Erik Knudsen: <i>Mozaiko de l' paco</i>	32
Tom Kristensen: <i>Herbo</i>	34
<i>Poemo printempa pri koro-doloro</i>	37
<i>Stilleben</i>	39
Poul Martin Møller: <i>La olda amanto</i>	40
Nis Petersen: <i>Diro de olda vagulo pri virinoj</i>	43
<i>Feroanoj — fratoj</i>	44
Halfdan Rasmussen: <i>Via penso</i>	49
Helge Rode: <i>Mia patro</i>	50
Kai Rosenberg: <i>Li atendas</i>	52

II. POROKAZE

Nia vojo	57
Verda semaforo	59
Bulonjo	66
15 . 12 . 1959	68
50-jara jubileo de I.S.A.E., 1956	70
SOS	73
Al Julio Baghy	74
Kristian Langgaard	76
Margene de Paul Neergaard: <i>La Tero estas Verda</i>	77
Rimportreto	79
Akrostike	80

III. POSTRIKOLTE

Fekundo	83
Mi metos kandelon	85
Madrigalo	89
Por tombŝtono	90
Emfaze	91
Trans la sojlo	92
Annika	94
Vagemo	99
Kulto?	100
Proksimbatalo	101
Skandado	103
Komento	104
Absurdisto	105
Ritorneloj	106
Tro facila predo	107
Ĉu venko?	108
Perspektivoj	109

IV. POSTPLUKE (MINIATUROJ)

Bridilo?	113
Al la senkorka mistero	113
Progreso	113
Kritiko	114
Prononco aŭ kol-kataro?	114
Inter(po)pola lingvo	114
Spirita marasmo	115
Proverbe	115
La dolĉa naivo	115
La ribelanta muzo	116
Maljuste	116
Retoriko kaj praktiko	116
Parabole	117
Logike	117
Kion fari?	117
Proverbe	118
Fortiko?	118
Valentina (Junie 1963)	118
Feliĉa kombino	119
Pap-ago	119
Grat-ulo	119
Vana vero	120
Katenoj sen penoj	120
Proverbe	120
Fi-ero	121
Buŝfuŝo	121
Pacprofilaktiko?	121
Sur sekura fundamento	122
Al Umeto	122
La plej esenca	122
Nekonataj konatoj	125

Proverbe	125
La 11-a komando	125
Horror vacui	126
Inter bonvivantoj	126
Kiu amas la formojn, tiu ilin detruas	126
Krude	127
El seĝa perspektivo	127
Kovrospondado	127
Konfidenco junulina	128
Proverbe	128
Kinsey?	128
Makiavele	129
La malhoma naturo?	129
Bankpru(de)nto	129
In-potenco	130
Ŝi gajnas per pli malproksima ekkono	130
Tabuoj	130
Silogisme	130
Proverbe	131
Kvanto — kvalito	131
Profumiana	131
Utilismo	131
Titoligarkio	132
22 . 11 . 63	132
Ekvacioj	133
Dediĉo	133

[TABELOJ]

Biografietoj pri la tradukitaj aŭtoroj	135
Glosoj	138
Tabelo de enhavo	140

Postkorekto

- p. 32: per kreaĵ celoj = por kreaĵ celoj
p. 99: anastezos = anestezos
p. 104: se arto estas = se arto artas
p. 105: apreco = aprezo
p. 107: maljunigi = maljungi
p. 109: aŭ ĉu, ĉar ambiguas,
al homoj evoluas?

anstataŭigu per:

aŭ nin la dunaturo
homigos en futuro?

Finpresita: 6 feb. 1964

Eldonnumero: 1000 ekz.